

Voorbeeld casus

Een Porsche 911 als behandelinterventie

Het verhaal van de behandelaar

Door Teije Koopmans, klinisch psycholoog en psychotherapeut

De periode dat ik, als liefhebber van bijzondere auto's, voor een periode de (al wat oudere) Porsche 911 van mijn goede vriend Jasper mocht lenen herinner ik nog goed. Een autoliefhebber zal snappen hoe je bijna verliefd naar de lijn van het model kan kijken en dat je een glimlach niet kan onderdrukken wanneer je de motor start. Dit exemplaar was ook nog eens straight piped, wat zoveel wil zeggen als dat het ding nog wat meer geluid maakt dan normaal. Ondanks dat je volwassen bent, geeft zoiets je nog een klein beetje het gevoel van de rebelse puber die je eigenlijk toch nooit bent geweest (tenminste wanneer ik voor mijzelf spreek).

Het was een wat koudere dag, grauwig lucht en ik werkte als hoofdbehandelaar in opleiding op een klinische behandelunit: de zogenaamde autonomiegroep, bedoeld voor jongeren met persoonlijkheids- en emotieregualtieproblematiek. Het werken op de groep met een betrokken team van sociotherapeuten en leeftijdsfase die daar verbleef, sprak en spreekt mij nog altijd aan. Zonder er 'al te psychologisch' (zoals ik dat weleens noem in mijn therapiegesprekken) over te doen, zal dit te maken hebben met mijn jeugd. Mijn ouders werkten in het onderwijs en mijn vader in de rol van directeur voor een school voor voortijdig schoolverlaters, waarmee ik dan weleens mocht flipperen op de flipperkast, als ik uit school kwam. De onderlinge sfeer van zo'n groep; samen in een soort van 'gelijk schuitje' zitten, en er toch ieder op zijn manier het beste van makend, samen met een team van betrokken professionals, vond ik toen al mooi. Niet in de laatste plaats vanwege de informele en gelijktijdig heel betrokken omgang met de jongeren. Hoewel ik dat indertijd natuurlijk nooit op die manier benoemd zal hebben.

Eén van de leukere dingen van het werk als hoofdbehandelaar waren de lunches met de groep. Enerzijds als moment van observatie, maar ook om een soort van ontspannen moment met elkaar te hebben tussen de therapie- en evaluatiegesprekken door. Daarnaast vond ik het van toegevoegde waarde om ook wat meer van mijzelf te laten zien in de onderlinge omgang dan enkel een (hoofd)behandelaar die wat verder op afstand stond. Juist om ook wat meer te kunnen bewerkstelligen in het contact met de jongeren.

Naast dat het zo'n koude, grauwe dag was, zat de sfeer er ook niet echt lekker in op de groep. Toen een sociotherapeute vertelde dat ik een Porsche voor een tijdje te leen had, bedacht ik mij dat het leuk zou zijn om met z'n allen naar die auto te gaan kijken. Misschien vond ik het zelf nog wel het leukst; ik was liever met die auto bezig dan het zoveelste ingewikkelde psychodiagnostisch verslag. Ik herinner mij nog hoe een aantal jongeren de auto 'cool' vonden en hoe Aisha het geheel wat meer van een afstand gade sloeg. Met dat ik mij in mijn eigen enthousiasme wat liet meevoeren, dacht ik de motor te starten om nog wat meer van het moment te maken. Een aantal jongeren liepen rond de auto en staken hun hoofd in het interieur. Zonder er echt over na te denken stelde ik voor om met de geïnteresseerden een stukje over het parkeerterrein te rijden en één stukje openbaar asfalt net daarbuiten (en in het zicht van de kliniek) om echt even gas te geven (zonder dat we harder gingen dan 50 kilometer per uur). We hadden nu toch de kans. Het werd een gewoon leuk moment waar we met elkaar nog regelmatig even op terugkwamen: 'Weet je nog?, Vet he?'

Achteraf heb ik zeker getwijfeld of dit nu wel zo'n verstandige actie was van mij. Dit kwam niet in de laatste plaats doordat een beleidsmedewerker uit het hoofdgebouw al gauw op de herrie van die auto afkwam. En mij als een verkeersagent met een krachtig handgebaar vroeg vóór hem te stoppen. Zelfs de directie bleek vanuit hun kantoor te hebben gezien wat zich op de parkeerplaats afspeelde. Het achteraf grappige was dat de directie dacht dat 'die Teije ook de jongeren zelf achter het stuur liet'. Ze hadden namelijk iemand met blond haar links zien zitten. Het was echter een rechtsgestuurde Porsche afkomstig uit Engeland. Het resulteerde in een gesprek met mijn opleider, die mogelijk nog wat voor mij opgevangen heeft vanuit de directie. In dit gesprek ging het er onder andere over dat ik als behandelaar graag als prettig, sympathiek en liefst nog als werkelijk toegevoegde waarde word ervaren. Enkel, in de rol van hoofdbehandelaar moet je ook dingen kunnen zeggen of zelfs verstrekkende besluiten nemen die niet prettig zijn. Wanneer je wat meer op afstand staat is dat makkelijker, tenminste daar kan ik mij wat bij voorstellen. Achteraf kijk ik terug op een leuk moment en waarin ik mij ook heb laten meevoeren in mijn eigen enthousiasme.

Ik vind het vooral waardevol om te horen wat het uiteindelijk voor Aísha betekend heeft. Mijn neiging is om te schrijven dat ik nog een keer de keuze zou maken om een stukje met zo'n Porsche te gaan rijden wanneer zich een soortgelijke mogelijkheid aandient. Ik hecht er waarde aan dat je ook 'gewoon' even compleet mens mag zijn in een behandelrelatie en tot een impulsief besluit komt. Anderzijds denk ik ook te weten dat veel collega's in het veld deze gebeurtenis met de Porsche zouden afkeuren, wat ik ook niet los kan laten nu ik dit stukje schrijf, waardoor dan toch de twijfel toeslaat.

Een Porsche 911 als behandelinterventie

Het verhaal van de client:

Hoe ik terugkijk op de off the record actie van mijn hoofdbehandelaar

Om goed uit te leggen wat de off the record actie van Teije, een stukje hard door de bocht 'knallen' in een Porsche 911 voor mij betekend heeft, kan ik het best vertellen hoe ik terugkijk op mijn klinische behandeling op Teijes werkplek.

Weet je? Vertrouwen, echt kunnen vertrouwen is voor mij zo belangrijk en de basis van succes van een behandeling.

De dag dat Teije die Porsche bij zich had weet ik nog heel goed. Ik was net nieuw gestart op de klinische afdeling waar Teije werkte als hoofdbehandelaar. De nieuweling zijn in een groep vond ik vreselijk spannend, een nieuw behandelteam waarvan ik niet wist wat ik aan hen had maakte mij onwijs onzeker. En de zoveelste keer een opname op weer een andere plek deed mij ook weinig goed.

De dag van de Porsche voelde ik mij slecht. Onder andere om die redenen. In eerdere stukken die ik met Teije geschreven heb, kan je teruglezen wat er op dat soort dagen door mij heen ging.

Toen tijdens de lunch een sociotherapeute vertelde dat Teije een Porsche (te leen) had, wilde de groep 'm graag zien. Die auto stond op de parkeerplaats een paar meter verderop. Ik weet nog hoe ik eigenlijk geen zin had om mee te gaan, maar ik durfde ook niet als enige op de groep te blijven. En toen bij die Porsche veranderde iets. Het verklaart heus niet alles waarom ik positief terugkijk op mijn tijd daar, maar er gebeurde toen iets wat wel de basis vormde daarvan. Ik weet nog hoe ik Teije helemaal happy zag zijn toen we bij die Porsche stonden. Net als de jongeren was hij gelukkig en blij toen hij de motor startte en gas gaf. De herrie die de auto maakte is eigenlijk niet zo boeiend wat mij betreft.

Het ging erom dat ik toen echt een mens zag. Niet je behandelaar, maar een mens die ook gewoon iets leuk vindt. En ook écht leuk. Daarna hebben we allemaal nog een stukje meegereden met die Porsche. En om dan opeens zo naast je behandelaar te zitten in zo'n compleet andere situatie dan de kliniek is natuurlijk heus wel akward. Maar dat je behandelaar nu opeens als mens naast je zit is ook zo tof.

Het contact daarna is zoveel echter, weet je? Ik ben heus bekend met de term self disclosure die professionals gebruiken, maar ik heb zo vaak gezien hoe dit als een trucje wordt ingezet. Ik heb daar niets aan, wanneer je vertelt dat je ouders gescheiden zijn en dat je mijn pijn ook wel snapt. En ook wanneer Teije zou hebben verteld dat hij Porsches leuk vindt, dan had dit mij ook geen reet geïnteresseerd. Het was juist dat moment van hard optrekken, die herrie van de motor achter je en tegen de deur aangeduwd te worden toen we zo hard door de bocht gingen. Dat is écht.

Samen hebben we een emotie beleefd, achteraf bezien iets heel cools gedaan. Wie heeft er nou de kans om zomaar in een Porsche te rijden? Dat was voor mij absoluut de basis om meer te durven delen met het behandelteam en meer aan te durven gaan dan ik ooit eerder tijdens mijn klinische behandelingen heb gedaan.

Wanneer ik anderen weleens vertel over mijn eerdere klinische behandelingen dan gaat het eigenlijk altijd ook wel even over die Porsche. Dat korte ritje van 10 minuten heeft meer voor mij gedaan dan behandelingen tot die tijd; het brak iets open ofzo. Dus mijn advies; iedere kliniek moet een Porsche 911 voor de deur hebben staan. Het is een soort therapie zo'n ding. Ik denk echt dat heel veel jongeren er beter van worden wanneer ze af en toe een ritje met hun behandelaar kunnen maken in zo'n Porsche.

OFF THE RECORD

---

*Ongebruikelijke interventies
in de GGZ*

Psyfar

 PRELUM
MEDISCHE MEDIA | NASCHOLING

PSYXPERT